

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ PRIORITY AREAS OF DEVELOPMENT OF FOREIGN TRADE IN UKRAINE

УДК 339.56

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-4>

Городнича К.В.

студентка

Університет державної фіскальної служби України

Коляда О.В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародної економіки

Університет державної фіскальної

служби України

У статті розглянуто пріоритетні та перспективні напрями здійснення експортно-імпортних операцій України, зокрема товарами. Досліджено динаміку та товарну структуру торгівлі з ЄС, виділено ключові переваги та недоліки цього напрямку. У процесі дослідження було виявлено основні причини негативних тенденцій співпраці. Зовнішньоторговельні операції нині відіграють важливу роль в економіці нашої країни. Тому було досліджено такі напрями експортно-імпортних операцій, як країни Африки, зокрема ті, які нині характеризуються інтенсивним розвитком економіки. У статті наводиться товарна структура торгівлі з цими країнами, проаналізувавши яку, зроблено висновки про важливість цього спрямування торговельної співпраці. Наведено ймовірні шляхи подолання негативних тенденцій та надано практичні рекомендації щодо вибору пріоритетних напрямів торгівлі на основі аналізу експортно-імпортних операцій за останні 10 років.

Ключові слова: експорт, імпорт, напрями торгівлі, товарна структура, країни Африки, ЄС.

В статье рассмотрены приоритетные и перспективные направления осуществ-

ления экспортно-импортных операций Украины, в частности товарами. Исследована динамика и товарная структура торговли с ЕС, выделены ключевые преимущества и недостатки этого направления. В ходе исследования были выявлены основные причины негативных тенденций сотрудничества. Внешнеторговые операции сегодня играют важную роль в экономике нашей страны. Поэтому были исследованы такие направления экспортно-импортных операций, как страны Африки, в частности те, которые сегодня характеризуются интенсивным развитием экономики. В статье приводится товарная структура торговли с этими странами, проанализировав которую, сделаны выводы о важности этого направления торгового сотрудничества. Приведены возможные пути преодоления негативных тенденций и даны практические рекомендации по выбору приоритетных направлений торговли на основе анализа экспортно-импортных операций за последние 10 лет.

Ключевые слова: экспорт, импорт, направления торговли, товарная структура, страны Африки, ЕС.

In this article the priority and perspective directions of realization of export-import operations of Ukraine, in particular goods, are considered. After all, export-import activity plays an important role in the economic activity of each country, in particular for Ukraine it is an important source of budget revenues and improvement of the balance of payments as a whole. The dynamics and commodity structure of trade with the EU have been investigated, the key advantages and disadvantages of this area have been identified. Changes in dynamics after the signing of the Association Agreement are analyzed, and it is found out that today the member states of this association are the main trading partners of Ukraine. According to 2018 data, over 42% of Ukrainian exports were sent to the EU and Ukraine received over 43% of total imports from the EU. The study also revealed the main negative aspects of this collaboration and its causes. The major brake factors on the side of the European Union are a significant share of low value added exports of Ukrainian raw materials and a high share of high value added finished goods imports. And another major factor that has a negative impact on trade for Ukraine is the standardization and a number of non-tariff regulation measures, which in turn do not allow the export of a significant amount of surplus goods to Europe, due to non-compliance with standards and quantitatively restricting products that meet European standards. Foreign trade operations today play an important role in the economy of our country. Therefore, the areas of export-import operations such as the countries of Africa, in particular those characterized by intensive economic development, have been explored. The article presents the commodity structure of trade with these countries, analyzing what conclusions are drawn about the importance of this direction of trade cooperation. Export-import transactions with African countries are characterized by a positive trade balance for Ukraine, which in turn has a positive impact on the economy of the country as a whole. Possible ways of overcoming the negative tendencies are given and practical recommendations are given on the choice of priority directions of trade on the basis of the analysis of export-import transactions for the last 10 years.

Key words: export, import, trade directions, commodity structure, African countries, EU.

Постановка проблеми. Експортно-імпортна діяльність відіграє важливу роль у здійсненні господарської діяльності кожної країни, зокрема для України вона є важливим джерелом бюджетних надходжень та покращення платіжного балансу загалом. Саме завдяки експорту та імпорту країна реалізовує свій економічний потенціал та розширює кон'юнктуру внутрішнього ринку.

Останнім часом наша країна змінювала свої вектори зовнішньоекономічної діяльності, враховуючи певні політичні, соціальні та економічні обставини. Тому важливим питанням нині є визначення пріоритетних напрямів здійснення експортно-імпортної діяльності, враховуючи потреби та пропозиції як нашої країни, так і країн-партнерів для здійснення найбільш ефективної співпраці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Експортно-імпортній діяльності України при-

свячені роботи таких вітчизняних науковців, як А. Вдовіченко, А. Дуб, Ю. Герасименко, Г. Ерман, В. Каргова, А. Крисак, О. Мельник, Е. Милованов, М. Орлатий, О. Павлова, О. Чижик.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження пріоритетних напрямів розвитку зовнішньої торгівлі України в сучасних умовах еволюції світової економіки.

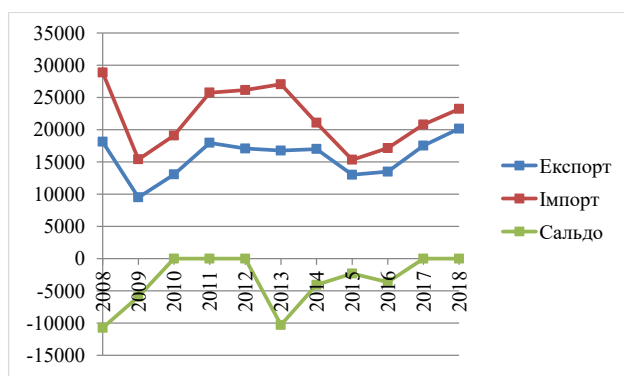
Виклад основного матеріалу дослідження. За даними Державної служби статистики за 2018 рік, Україна співпрацювала в зовнішній торгівлі з 221 країною світу, з яких найбільша частка належить країнам ЄС. Це свідчить про її доволі сприятливу зовнішньоекономічну діяльність. Імпорт здійснювався з 201 країни світу, а експортували до 191 країни.

В умовах інтеграції нашої країни до ЄС посилюється значення країн-учасниць цього союзу через

підписання Угоди про асоціацію, яка набрала чинності 16.09.2014 [8].

До ЄС спрямовується понад 42% українського експорту, а з ЄС Україна отримує понад 43% загального імпорту. Після підписання Угоди про асоціацію Європейський Союз вже декілька років поспіль вважають для України торговельним партнером № 1.

Та досить важливо не переоцінювати значення ЄС у зовнішньоторговельному обороті для нашої країни. Аналізуючи динаміку експортно-імпортних операцій України з цим союзом, можна побачити, що починаючи з 2009 р. після фінансової кризи Україна поставила до ЄС товарів приблизно на 10,3 млрд. дол. США, що становило трохи більше чверті загального експорту (25,9%). Далі було підписання Угоди про асоціацію з ЄС, завдяки якій частину обмежень у торгівлі між Україною та Євросоюзом було усунуто [8]. Та навіть такі зміни та преференції не дають змоги стверджувати про абсолютно позитивний ефект від цієї угоди. Обсяги експортно-імпортних операцій, звісно, дещо збільшилися, але вони навіть не досягли тих показників, які спостерігалися у 2011–2013 рр.

Рис. 1. Динаміка зовнішньоторговельного обороту України та ЄС (млн. дол. США)

Джерело: [1]

Однією з головних причин є те, що зниження ставок ввізного мита не гарантує українським товарам місця на європейському ринку, адже жорсткі європейські стандарти «відсіюють» значну частку вітчизняних товарів.

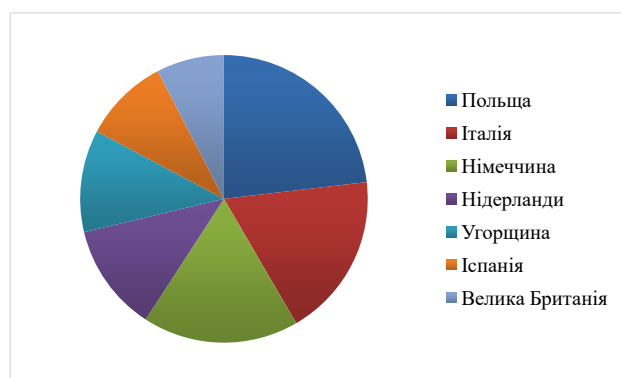
У Додатку I-A Угоди про асоціацію встановлена система кількісних обмежень експорту визначених груп українських товарів до ЄС. Розмір встановлених квот на товари, які Україна спроможна експортувати у значній кількості, таких як мед, солод, пшеничний глютен, консервовані помідори, виноградний та яблучний сік, є настільки незначною, що, для прикладу, квота на постачання меду, яка була встановлена на 2018 рік, була вичерпана ще 11.01.2018 р. [8].

Варто зазначити, що інформацію про залишки тарифних квот, що надаються на основі імпор-

них ліцензій, може отримати лише компетентний орган після звернення до директорату Єврокомісії з питань сільського господарства. Обмеження експорту продукції українського агропромислового комплексу, з одного боку, є закономірним у контексті захисту сільського господарства держав-членів ЄС, але, з іншого боку, є гальмівним чинником для збільшення обсягів зовнішньої торгівлі України [4].

Та все ж найбільшими торговельними партнерами України серед країн ЄС у 2018 р. були: Німеччина (18,1%), Польща (14,7%), Італія (9,8%), Угорщина (6,1%), Нідерланди (5,5%), Велика Британія (5,1%), Франція (4,6%).

Найбільше товарів торік українські підприємства експортували до Польщі – 6,88%. Наступними за вагомістю пунктами призначення стали Італія (5,55%) та Німеччина (4,67%). Також до п'ятірки найбільших покупців українських товарів увійшли Угорщина та Нідерланди. На топ-5 країн припадає майже 24% загального експорту з України до ЄС, на топ-10 – 34% [2].

Рис. 2. Головні імпортери українських товарів у ЄС (2018 р.)

Україна порівняно мало експортує до Великобританії (1,23%), Франції (1,14%) та скандинавських країн. Частково ситуацію можна пояснити логістичними витратами, проте відносно близька до нас Австрія теж має невелику вагу в структурі українського експорту (1,17%). Тому пояснити це можна лише якістю товарів, яка не відповідає потребам цих ринків.

До основних товарних категорій українського експорту в ЄС належать: чорні метали (18,4% у експорті до ЄС); електричні машини й устаткування (11,8%); зернові культури (11,0%); руди, шлаки та зола (9,0%); насіння та плоди олійних рослин (5,8%); жири та олії тваринного або рослинного походження (5,7%); деревина і вироби з деревини (5,2%) [2].

Розглядаючи топ-10 товарного складника українського експорту до ЄС, можна помітити, що основну вагу має сировинний компонент – зернові культури, чорні метали та руди. Наприклад, до Італії було продано чорних металів більш ніж на 1,2 млрд. дол. США.

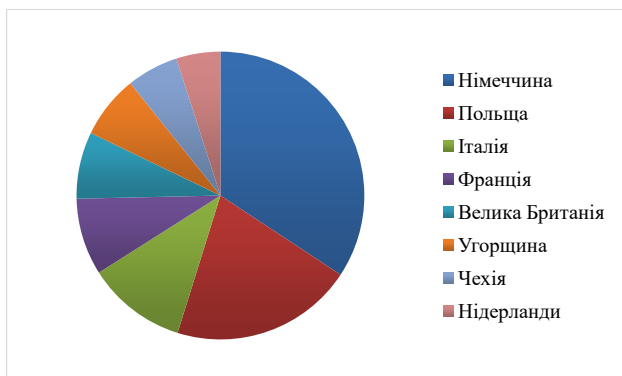

Рис. 3. Головні експортери товарів до України в ЄС (2018 р.)

Джерело: [1]

Беззаперечним лідером серед країн ЄС, які постачають товари до України, є Німеччина (рис. 3). Завдяки продажу газу і нафтопродуктів, товарів для ядерної енергетики, автомобілів, фармацевтичної та хімічної продукції ця країна забезпечує 8,85% експорту з країн ЄС до України. Загалом торік Німеччина поставила до України товарів більш ніж на 5 млрд. дол. США.

Наступними за потужністю експортерами є Польща (6,37%) та Словаччина (4,42%). На відміну від напрямів українського імпорту, Франція та Великобританія потрапляють до топ-10 експортерів до України завдяки автомобілям, фармацевтичній та нафтогазовій продукції.

У імпорті з ЄС до України домінують такі товарні категорії: котли, машини, апарати і механічні пристрої (13,9% у імпорті з ЄС); енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки (13,7%); наземні транспортні засоби (9,6%); електричні машини й устаткування (8,2%); фармацевтична продукція (6,1%); полімерні матеріали, пластмаси (6,0%) [1].

Попри важливе значення ЄС для України як торгового партнера, варто також розглянути й інші напрями здійснення експортно-імпортних операцій товарами. Досить мало уваги нині приділяється країнам Африки (Єгипет, Алжир, Туніс, Нігерія, Танзанія, Кенія та інші). Та варто лише звернути увагу на те, що згідно з даними Світового банку у 2017 році саме три африканські країни увійшли до топ-10 найбільш динамічних економік світу, а очолює цей список економіка 100-мільйонної Ефіопії, до десятки увійшли Танзанія та Джибуті (7,2 та 7% відповідно) [3].

Ці дані свідчать про те, що Україні варто використати такий бурхливий розвиток цих країн та налагоджувати з ними співпрацю. «Африка – один із регіонів, який не насичений товарами та який зростає. Хто буде контролювати Африку, той буде динамічно розвиватися», – наголошує експерт Українського клубу аграрного бізнесу [3].

Адже нині в Африці не досить спеціалістів у великій кількості галузей, чого не можна сказати

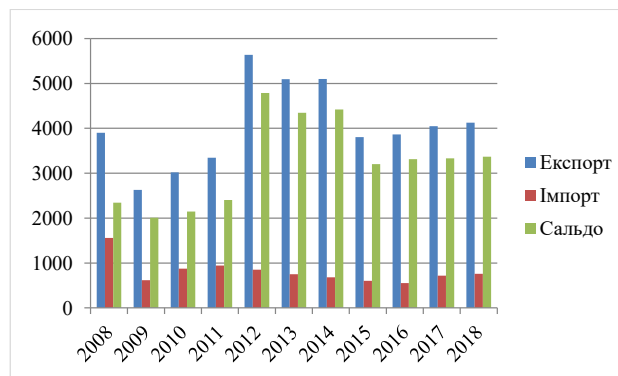

Рис. 4. Динаміка торгівлі товарами України та Африкою (млн. дол. США)

Джерело: [1]

про Україну. Досить доречним було б експортувати саме до Африки ті технологічні товари, які не витримують жорсткої конкуренції та не відповідають стандартам ЄС.

Динаміка торгівлі між Україною та країнами Африки за даними Державної служби статистики вийшла на докризовий рівень. За результатами 2018 року експорт товарів до країн регіону становив 4,1 млрд. дол. США, що на 2% більше, ніж попереднього року, та на 8% більше, ніж кризового 2015 року.

Варто також зазначити, що на протязі досліджуваного періоду зберігається додатне для України сальдо торгового балансу, що позитивно впливає на економіку країни. Це свідчить, що українські товари мають попит в африканському регіоні та співпраця є ефективною для обох сторін.

Експорт агропродовольчих товарів з України до африканського регіону нині становить 13%, тобто він посідає третє місце серед основних регіонів торгівлі.

Можна виділити п'ятірку основних агропродовольчих товарів, які користуються найбільшим попитом в африканському регіоні [6]:

- пшениця (48% всіх поставок агропродовольчої продукції з України);
- кукурудза (24%);
- соняшникова олія (6%);
- ячмінь (4%);
- соняшникова макуха (3%).

Український клуб аграрного бізнесу зазначає: «Окрім «стандартних» для українського експорту товарів, до африканського континенту також активно постачається м'ясо птиці, експорт якого з України до країн Африки за останні 5 років зріс у 4,4 разу – до 47,3 млн. дол. США, вершкове масло – з 35 тис. дол. США у 2014 році до 38,7 млн. дол. США у 2018 році, цукор – з 59 тис. дол. США до 22,4 млн. дол. США, солод – з 112 тис. дол. США до 22,3 млн. дол. США і сушені бобові – з 6,3 млн. дол. США до 15,7 млн. дол. США А також яйця, пшеничне борошно і пиво» [9].

Основними країнами-імпортерами аграрної продукції з України є країни північної частини Африки: Єгипет (38% поставок агропродовольчої продукції з України), Марокко (15%), Туніс (13%) та Лівія (13%). Також варто зазначити, що Єгипет є 7-м партнером України за експортом та 13-м партнером за рівнем розвитку торгівлі [5].

Дослідимо товарну структуру України з двома головними партнерами цього регіону. Перше місце за товарообігом, як уже зазначалося, посідає Єгипет.

Щодо експорту української продукції, то основними позиціями є зернові культури та чорні метали, вони разом становлять 82,1% від загального обсягу експорту товарів. До основних імпортних позицій можна віднести: їстівні плоди та горіхи, товари, придбані в портах, палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки, добрива та фармацевтична продукція. Вони становлять 76,5% загального імпорту товарів з Єгипту.

Товарна структура торгівлі України з Марокко має такий вигляд (табл. 2). Основними експортними позиціями у 2018 році були зернові культури, які становили 72,5% загального експорту, що свідчить про досить значний попит країни на цей товар, також попитом користувалися українські

залишки і відходи харчової промисловості, молоко та молочні продукти, яйця птиці, натуральний мед та чорні метали. Найбільше ж імпортувала Україна засобів наземного транспорту (крім залізничного), одягу та додаткових речей до одягу.

Експерт економічного розвитку України, розглядаючи це питання, зазначає: «Нігерія, Танзанія, Кенія та Гана є одними з найбільш перспективних напрямів для українського експорту. У Кенії зацікавлені в продукції енергетичного машинобудування, АПК та фармацевтики з України, у Танзанії – в сільськогосподарських машинах та устаткуванні для переробки аграрної продукції. У Нігерії є попит на товари легкої промисловості, папір, меблі, електроапаратуру та кондитерські вироби, а в Гані – на чорні метали та вироби з них, двигуни та насоси, алкогольні та безалкогольні напої, електричне обладнання» [3].

Це ще раз підкреслює важливість глибшого дослідження ринків збуту саме на африканському континенті, що є привабливим не лише для України, а й для країн цього регіону. У країнах Африки є значний попит на українську продукцію, що стимулює збільшення виробництва необхідних товарів для найефективнішої реалізації експортного

Таблиця 1

Товарна структура зовнішньої торгівлі України з Єгиптом за 2018 рік

	Вартість (млн. дол. США)	У % до загального обсягу
Експорт	1556,938	100
зернові культури	666,333	42,8
насіння і плоди олійних рослин	52,174	3,4
жири та олія тваринні/рослинні	74,853	4,8
тютюн та промислові замітники	51,091	3,3
чорні метали	611,931	39,3
Імпорт	96,783	100
їстівні плоди та горіхи	31,768	32,8
фармацевтична продукція	3,697	3,8
добрива	8,011	8,3
товари придбані в портах	22,269	23
палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	8,338	8,6

Таблиця 2

Товарна структура зовнішньої торгівлі України з Марокко за 2018 рік

	Вартість (млн. дол. США)	У % до загального обсягу
Експорт	363,207	100
молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед	28,899	8
зернові культури	263,415	72,5
залишки і відходи харчової промисловості	45,313	12,5
чорні метали	12,978	4
Імпорт	42,822	100
риба і ракоподібні	6,251	15
одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	3,04	7,1
одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	6,291	15
електричні машини	3,88	9,1
засоби наземного транспорту крім залізничного	16,942	40

потенціалу та отримання максимальної вигоди від здійснення господарської діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. Вибір пріоритетних напрямів здійснення зовнішньої торгівлі впливає на ефективність здійснення господарської діяльності та реалізації експортного потенціалу. Нині головним торговельним партнером України вважається ЄС, частка якого у загальному товарообороті в 2018 році становила 42,5%, що вказує на тісну співпрацю з країнами-членами. Та поряд із цим варто зазначити, що протягом усього досліджуваного періоду (2008–2018 рр.) простежується негативне сальдо торгового балансу, що свідчить про перевищення імпорту над експортом. У 2018 році цей показник становив 986,3. Ще одним аспектом, який перешкоджає експорту української продукції до ЄС, є низка методів нетарифного регулювання, а саме таких, як квотування та стандартизація.

Щодо торгівлі з країнами Африки, можна помітити, що сальдо торгового балансу було завжди додатним (з 2008–2018 рр). Це свідчить про попит на українські товари у цьому регіоні та про те, що вони є цільовими експортними ринками для України. Обсяг зовнішньоторговельного обороту з цим регіоном був таким: експорт становив 4127,004 млн. дол. США, імпорт – 757,920 млн. дол. США.

Отже, статистичні дані свідчать про певні диспропорції в економічній співпраці України та африканського регіону, а саме про незбалансованість експорту та імпорту. Проте Африка все ж таки залишається вигідним ринком збуту для українських підприємців та приносить значні вигоди для нашої країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.11.2019).
2. Експорт товарів з України до Європейського Союзу за останні 10 років подвоївся. *Партнерство заради майбутнього «Бізнес»*. 2019. URL: <https://business.ua/economy/4564-eksport-tovariv-z-ukrainy-do-yevropeiskoho-soiuzu-za-ostanni-10-rokiv-podvoivsia> (дата звернення: 21.11.2019).
3. Ерман Г. Сонце сходить над Африкою: як цей континент може врятувати економіку України. *BBS news: Україна*. 2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44941330> (дата звернення: 21.11.2019).
4. Каргова В. Переваги та недоліки Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Юридична газета Online*. 2018. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/perevagi-ta-nedoliki-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-ta-es.html> (дата звернення: 26.11.2019).
5. Мельник О. УКР Український експорт до Африки перевищив експорт до РФ. *“Na chasi”*. 2018. URL: <https://nachasi.com/2018/08/05/ukrayinskyj-eksport-tovariv-do-afryky/> (дата звернення: 16.11.2019).
6. ТОП-5 агро товарів, які купують країни Африки. AgroPortal. 2019. URL: <http://agroportal.ua/ua/news/>

[ukraina/top5-agrovarov-kotorye-pokupayut-strany-afriki/](http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/top5-agrovarov-kotorye-pokupayut-strany-afriki/) (дата звернення: 26.11.2019).

7. ТОП-10 торговельних партнерів України. *Uteka : ділові новини*. 2019. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-top-10-torgovyx-partnerov-ukrainy> (дата звернення: 26.11.2019).

8. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 16.11.2019).

9. Україна нарощує поставки м'яса птиці та вершкового масла до Африки. Український клуб аграрного бізнесу “UCAB”. 2019. URL: http://ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/ukraina_naroshue_postavki_myasa_ptitsi_ta_vershkovogo_masla_do_afriki (дата звернення: 16.11.2019).

REFERENCES:

1. State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 November 2019).
2. Exports of goods from Ukraine to the European Union have doubled over the last 10 years. Partnership for the sake of the future “Business”. 2019. Available at: <https://business.ua/economy/4564-eksport-tovariv-z-ukrainy-do-yevropeiskoho-soiuzu-za-ostanni-10-rokiv-podvoivsia> (accessed 21 November 2019).
3. Hermann G. The sun rises over Africa: how this continent can save Ukraine's economy. *BBS news: Ukraine*. 2018 Available at: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44941330> (accessed 21 November 2019).
4. Kargova V. Advantages and disadvantages of the EU-Ukraine Association Agreement. *Law Gazette Online*. 2018 Available at: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/perevagi-ta-nedoliki-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-ta-es.html> (accessed 26 November 2019).
5. Melnik O. UKR Ukrainian exports to Africa exceed exports to Russia. “On the chasa”. 2018. Available at: <https://nachasi.com/2018/08/05/ukrayinskyj-eksport-tovariv-do-afryky/> (accessed: 11 November 2019).
6. Top 5 agricultural products purchased by African countries. AgroPortal. 2019. Available at: <http://agroportal.ua/en/news/ukraina/top5-agrovarov-kotorye-pokupayut-strany-afriki/> (accessed: 11 November 2019).
7. TOP-10 trade partners of Ukraine. *Escape: Business News*. 2019. Available at: <https://uteka.ua/en/publication/news-14-delovye-novosti-36-top-10-torgovyx-partnerov-ukrainy> (accessed 11 November 2019).
8. THE ASSOCIATION AGREEMENT between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part. Available at: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (accessed 16 November 2019).
9. Ukraine is increasing its supply of poultry and butter to Africa. *Ukrainian Agrarian Business Club “UCAB”*. 2019. Available at: http://ucab.ua/en/pres_sluzhba/novosti/ukraina_naroshue_poseski_myasa_ptitsi_ta_vershkovogo_masla_do_afriki (accessed 16 November 2019).

Gorodnycha Kateryna

Student

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Kolyada Olena

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of International Economics
University of the State Fiscal Service of Ukraine

PRIORITY AREAS OF DEVELOPMENT OF FOREIGN TRADE IN UKRAINE

The purpose of the article. Export-import activity plays an important role in the economic activity of each country, in particular for Ukraine it is an important source of budget revenues and improvement of the balance of payments as a whole. That is why it is important to pay considerable attention to Ukraine's foreign trade and look for the most effective ways of its implementation. With the integration of our country into the European Union, it is the importance of the countries that are members of this association. In order to objectively evaluate this cooperation, it is quite appropriate to research and analyze all aspects of trade, identify both positive and negative effects. Attention should also be paid to other areas of export-import operations, such as African countries. Today, they are actively developing and ready to import Ukrainian products, which in most European countries do not meet the standards.

Methodology. The survey is based on the importance of foreign trade, which in turn affects the budget revenues and the efficiency of the country's use of domestic resources. One of the most important aspects of this activity is the proper orientation of foreign trade vectors and the selection of appropriate partners.

Results. In its foreign economic policy, in particular, foreign trade, Ukraine has frequently changed the vectors of its activity, in order to find and choose the most favorable partner. As of today, the highest priorities are given to the Member States of the European Union, which is explained by the signing of the Association Agreement. But it is important not to overestimate the importance of this union for our country. The analysis of exports and imports over the study period shows that Ukraine exports to the EU more cheap raw materials and imports, instead, finished goods with high added value. This leads to a negative trade balance. Even after the agreement was signed, the situation has not changed significantly, as most Ukrainian products do not meet European standards. And for those units that can be sold in the EU quotas are set, which also hinder the export of Ukrainian goods. That is why such markets for Ukrainian products as African countries were explored. According to experts, Africa is currently developing at a rapid pace and is interested in working with Ukraine. As of 2018, exports to the countries of the region amounted to \$ 4.1 billion. US, which is 2% more than the previous year and 8% more than the 2015 crisis. It is also worth noting that a positive trade balance is observed during the period under review. That is why the penetration of Ukrainian producers into the markets of this continent is quite appropriate.

Practical implications. The role of the European Union in trade with Ukraine is quite overestimated today, which is confirmed by analytical data. On the contrary, the role of countries in the African continent is undervalued in view of foreign trade in goods.

Value/originality. In our work we have considered the problems of direction of foreign trade vectors of Ukraine. An analysis of the current state of export-import operations has shown that Ukraine is not sufficiently utilizing its existing resource potential and is a raw material appendage of Europe. Ukraine's trade with African countries is promising for our country, which is explained by not high standards and openness of markets.